

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ant. Augustini Archiep. Tarracon. De Emendatione
Gratiani Libri Duo**

Agustín, Antonio

Dvisbvirgi ad Rhenvm ; Arnhemii, 1676

XIIX. De eadem re.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10603

ri, cujus initium, *A quodam Judio*,^a dictum à nobis est. ^b *Alterius initium, Catechismi baptizandorum*: inscriptio apud Gratianum, ^c *Nicolaus Papa*: apud Ivonem, ^d *Nicolaus Papa Joanni Archiepiscopo Ravennatensi*. Quid tu addis? B. Nihil habeo, quod addere possim. ¹¹ A. Sequitur titulus xvii. de pœnitentia, de quo cras agemus.

De eadem Re.

DIALOGUS DECIMUS OCTAVUS.

B Non mihi videtur omnia Nicolai Pontificis capita, quæ à Gratiano relata sunt, Joan. Cochlæus collegisse. A. Quid ita? Habesne aliam meliorem collectionem? B. Nullam habeo. Sed ex his, quæ à te dicta sunt, elicio aliquot eum capita prætermisisse: ut de illis
taceam,

^a *De consec. d. 4. c. 24. à quodam.* ^b *Dial. 18. lib. 1.* ^c *c. 57. catechismi. ejusd. dist.* ^d *Ivo lib. 1. tit. 2. c. 33. Panorm. & par. 1. c. 87. decr.*

II *Capitis 24. A quodam. de consec. dist. 44. inscriptionem vide lib. 1. dialog. 18. addit. 1. Capitis 57. Catechismi. e. dist. inscriptio est. Item Nicolaus Papa. In margine est. Ivo par. 1. cap. 82. Pann. l. 1. c. 40.*

taceam, quæ falso Nicolao inscribuntur. C. Ex indice incertorum capitum à Petro Ciaccone misso poterunt fortasse alia inveniri. A. Recte admones. Id à vobis alio die fieri potest. Sed nos prius quod cœpimus, peragamus. *Caput primum tituli de penitentia* apud Gratianum^a est inscriptum, *Nicolaus Frontario Archiepiscopo Burdegalensi*: in Pænitentiali Romano nuper edito *Nicolai* tantum nomen exstat, & plenius quædam scripta sunt. Quid aliud Romæ inventum est? B. Nihil aliud accepi.¹ Est igitur incertum ut quod sequitur, *De his vero, qui pro criminibus*^b in quo has varias scripturas notant selecti viri. *revertuntur, pro convertuntur, & regionis, pro religionis.* A. Placent.² De ter-
tia

^a 12. q. 2. c. 17. de viro. Pœnit. Roman. tit. 8. c. 18. ^b 26. q. 7. c. 3. de his.

¹ Gratiani verba sunt in Romano libro ante cap. 17. De viro nefando. 12. q. 2. Nicolaus Papa definit scribens Frontario Archiepiscopo Burdegalensi. In notis est. Caput hoc alibi non est inventum, quam in collectione canonum incerti auctoris.

² Quod attinet ad cap. 3. De his vero. 26. q. 7. ejus inscriptio est in eodem libro. Item Nicolaus Papa. In margine est. ad vocem egerunt, al. gerunt, aliquot manusc. & ad vocem religionis, al. regionis, aliquot manusc.

rio capite dicendum est, cujus initium, *Interfectores*,^a id sumptum dicitur ex *epist. missa Radulpho Buturicensi Archiepiscopo*, ut Ivo,^b & Gratianus referunt: idemque est in libro CæsarAugust.^c B. Hoc etiam caput incertum est. C. Quid est, quod dicitur in hoc capite, *Beati Leonis Papæ xxv. regula decretalium*? A. Ex corpore canonum discere id licet. est autem in eo caput xxv. quod in libris concilior. est caput xii. epistule xc. ad Rusticum Narbonensem, cujus initium, *In adolescentia*.^d Capitis quarti initium est, *Latores*^e inscriptio apud Burchard.^f est, *Nicolaus Radoldo Episcopo sanctæ Argenteæ Rerensis ecclesiæ*, quod, licet sit in edito, & in veteri libro, mendosum esse credimus, & scribendum, *Argentoratensis ecclesiæ*. Apud Ivonem g est, *ad Radulphum*, cetera ut apud Burchardum. *Radaldo* est apud Anselmum,^h *Rodulpho*, in libro Tarraconensi: ⁱ *Ratholdo Episcopo sanctæ ecclesiæ Argentoratensis*, apud Gratianum *Radulpho* placuit Cochlæo. Nihil mutant Demochares, & Contius: quid habeant selecti viri, à te audire

^a 33. q. 2. c. 5. *interfectores*. ^b Ivo lib. 7. tit. 2. c. 2. Pan. & par. 8. c. 125. *decr.* ^c Cæs. l. 10. c. 97. ^d c. 14. *in adolescentia*. e. q. 2. ^e c. 15. e. q. *latores*. ^f Burc. lib. 6. c. 46. ^g Ivo part. 10. c. 173. *decr.* ^h Ans. lib. 11. c. 50. ⁱ Tarr. lib. 1. c. 254.

dire aveo. B. Nihil inveni præter variam scripturam aliquot verborum. *Caput quintum, Si quis cum duab.*^a conjungitur superiori cum hac inscriptione, *IDEM.* Apud Ivonem^b ita inscriptum inveni, *Nicolaus Carolo Archiepiscopo, & ejus suffraganeis.* & in margine. *Idem habet concilium Vormaciens. cap. xxxiiii.* Id melius est, quam quod Cochlæus inscripsit. *Ad consulta Bulgarorum.* C. Idem error est qui in aliis deprehensus est, ut quæ concilii Vormaciensis sint, dicantur esse *Nicolai ad Carolum.* A. De alio capite ejusdem concilii Nicolao adscripto, in tituli xix. censura videbimus.³ Tituli xix. de

L 1

matri-

^a c. 16. e. q. si quis. ^b Ivo par. 9. c. 31. decr.

³ Hæc etiam inscriptio est in eodem libro cap. 5. *Interfectores.* 33. q. 2. Unde Nicolaus Papa scribit Rodulpho Bituricensi Archiepiscopo. *In margine est.* Sent. 4. dist. 38. Ivo p. 8. c. 125. Pann. l. 7. c. 15. *Ad verba Leonis Papæ xxv. regula,* additur, infra eadem in adolescentia. Sent. ibid. *Et in notis.* xxv.) Hoc eodem numero habetur in codice canonum inter decreta, seu regulas Leonis. *Capitis 14. In adolescentia. e. q. inscriptio est.* Item Leo Papa ad Rusticum epistola 90. al. 92. c. 11. *Et capitis 15. Latorem. e. q. hæc inscriptio est.* Item Nicolaus Papa Rhatoldo Episcopo sanctæ ecclesiæ Argentoratensis. *In mar-*
gine

matrimonio capita novem sunt. *Primi* initium est, *Sufficiat solus.*^a quod sumptum esse scimus ex capite tertio ad consulta *Bulgaror.* licet apud *Ivonem*^b aliam habeat inscriptionem, & in libro *Cæsaraug.*^c *Nicolai* tantum nomen habet apud *Anselmum*,^d & *Gratianum*. Verba *Nicolai* sunt hæc, *Sufficiat secundum leges solus eorum*

^a 27. q. 2. c. 2. *sufficiat.* ^b *Ivo lib. 6. tit. 8. c. 6. Panor. & par. 8. c. 17. decr. & epistul. 130. & 143. & 241.* ^c *Cæs. lib. 10. c. 27.* ^d *Anselm. lib. 10. c. 30. in Rom.*

gine hæc sunt. al. *Rodulpho. Polyc. l. 6. tit. 10. Anselm. l. 11. c. 52. Burchard. l. 6. c. 46. Ivo p. 10. c. 137. Et vers. Si autem.* Vide *Rhenatum* ad finem *Tertulliani* operum. *Ad vocem conversionem, additur, al. conversationem. In notis est. Pænitentia parricidarum, quæ hic præcipitur, habetur in concilio Wormaciensi c. 30. Capituli 16. Si quis cum duabus. e. q. pro inscriptione est vox Item. Et in margine. al. Idem. Et, In concilio Wormaciensi cap. 33. idem habetur. Et in notis. Ivo citat hoc, quemadmodum & sequens, ex Nicolao ad Carolum Archiepiscopum, & ejus suffraganeos. Idem vero habetur in concilio Wormaciensi c. 33. nisi, quod pro illis verbis, lapsa, ut fornicationis non perducatur ad chaos in eo legitur, lapsa fornicationis, liceat.*

rum consensus, de quorum conjunctionib. agitur. qui consensus si solus in nuptiis forte defuerit, cetera omnia etiam cum ipso coitu celebrata frustrantur. De aliis verbis Nicolai aliud erit dicendi tempus. 4 *Alterius capituli*; cujus initium est, *Scripti nobis*,^a inscriptio apud Gratianum, & Anselmum^b est, *Nicolaus Papa*; apud Burchardum^c additur, *in epist. ad Carolum Regem*: item apud Ivonem,^d & in libro Cæsaraug.^e *Regem Francor.* vocat Cochlæus. Alibi apud eundem Ivonem^f inveni partem hujus capituli, *Nam licet sit scriptum &c.* habere hanc inscriptionem, *Nicolaus ad Lotharium*. Apud Burchardum^g quoque licet sub eadem inscriptione aliis verbis junguntur hæc, quæ sunt longe à superioribus divisa. B. Ita est, ut dicis, namque apud Gratianum ex *epistula ad Carolum Regem*, cujus

Ll 2

initium,

^a c. 25. e. q. scripsit. ^b Ans. lib. 10. c. 21. ^c Burch. lib. 9. c. 49. ^d Ivo lib. 6. tit. 5. c. 3. Panor. & par. 8. c. 128. dec. ^e Cæs. lib. 10. c. 99. ^f Ivo c. 9. e. tit. 5. pan. & c. 188. e. par. 8. dec. ^g Burch. d. l. 9. c. 53.

4 *Ante caput secundum, Sufficiat. 27. q. 2. in eodem libro hæc verba sunt.* Item Nicolaus Papa ad consulta Bulgarorum c. 3. *In marg. est. Sent. ibidem. (hoc est, Sent. 4. dist. 27.) Et in notis. E-* mendatum est caput hoc ex ipsis Nicolai responsis.

initium, *Numquam*, vel *Nil aequè*, sumitur prior pars ejus capitis: posterior vero ex *epistola ad Lotarium Regem*, *Audito*, quæ in historia Reginonis etiam relata est. Et si quis attente verba consideret, videbit in priori parte Lotarii fieri mentionem? & in posteriori ad eundem verba illa dirigi, *mutuam separationem vestram prohibemus*. Initio pro *Theberga*, *Theu-perga* scribendum: & pro illis, *se regia dignitate &c.* illic est, *regia se velle exui dignitate, seu copula*: & pro *esse contentum*, scribendum, *fore contentam*: & pro *elegerit*, *elegisset*. 5 A. Capitis tertii, cujus initium,

5 Eadem questione cap. 26. Romanis, Scripsit nobis Thietberga. in eodem libro inscriptio est. Item Nicolaus Papa Carolo Regi. In marg. est. Sent. ibidem. (hoc est, Sent. 4. dist. 27.) Anl. l. 10. c. 21. Burc. l. 9. c. 49. Ivo p. 8. c. 128. & 188. Pann. l. 6. c. 77. Et in notis. Scripsit] Usque ad vers. (scribe verb.) elegerit, sunt ex epistola Nicolai primi Carolo Regi scripta: cujus initium est, Numquam dolorem. & extat in codice monasterii Dominicanorum. Nam licet) Hæc usque ad finem sunt ex epistola ejusdem Nicolai scripta Lothario, cujus initium est, Audito reverente misso nostro, & extat in eodem codice. Ante vers. Nam licet sit, additur. Et in altera epistola ad Lotharium Regem.

initium, *Ubi non est*, inscriptionem non aliam inveni, quam hanc, *Nicolaus Papa*, apud Ivo-
nem, ^a & Gratianum: ^b & Bernardum Papien-
sem, ^c & Raimundum. Fontem tu nobis osten-
des. B, Nili fontibus obscurior est. ⁶ A. Sequi-
tur *caput quartum Nostrates tam mares*, ^d quod
est ex *capite sumptum tertio ad consulta Bulgaror.*

L 1 3 quod

^a Ivo lib. 6. tit. II. c. 3. Pan. ^b 30. q. 2. c. un.
^c c. 4. de despon. impub. in 1. coll. c. 2. e. tit. apud
Greg. IX. ^d 30. q. 5. c. 3. nostrates.

⁶ Gratianus ante verba cap. un. 30. q. 2. his
verbis utitur. Testatur hoc idem Nicolaus Papa
dicens. *Ubi non est &c. In notis est.* Utraque)
Sic est emendatum ex plerisque vetustis, cum
antea legeretur, alterutra. utriusque enim con-
sensus necessarius est. *Et postea.* In Decretalibus
tit. de desponsatione impub. c. 2. habetur ini-
tium hujus capituli: & adjiciuntur alia ex eo
Nicolai rescripto. Consentiatur] In vulgatis co-
dicibus sequitur, nec est conjugium, nisi sit
consensus utriusque: quæ verba absunt à ple-
risque manuscriptis. *In margine est.* Extra de de-
spon. impub. c. 2. Pann. l. 6. c. 122. *Capitis 2.*
Ubi non est. de despon. impub. inscriptio est. Nico-
laus Papa. *In margine est.* Cap. 4. eo. tit. in 1.
compil. Pannormia lib. 6. tit. II. c. 3. sive c.
122. Gratianus 30. q. 2. c. ubi non est.

quod Ivoni, ^a & Gratiano haud fuit ignotum. Idemque est in libro Cæsaraug. ^b Plura autem sunt in dicto capite tertio, quam in aliis collectionibus. ⁷ *Ex eisdem responsis ad consulta Bulgarorum cap. xcvi. est caput vi. cujus initium, Quidquid mulier, ut etiam Gratianus, ^c & Ivo ^d notant: sed plenius in archetypo scriptum est, sic enim illic est. Quidquid mulier tua contra te cogitaverit, aut fecerit, vel si te accusaverit &c. & in fine desiderantur hæc. Quæ est Apostolo præcipiente, ^e sicut à Christo ecclesia diligenda &c. ⁸ Caput ix. Nec uxorem ducere, ^f ex eisdem responsis est cap. xliix. sic etiam Ivo, ^g & Gratian. & liber*

^a Ivo lib. 6. tit. I. c. 9. Panor. & par. 8. c. 6. dec.

^b Cæs. lib. 10. cap. 7. ^c 32. q. 5. c. 22. quidquid.

^d Ivo par. 8. c. 228. decret. ^e Eph. 5. ^f 33. q. 4. c. 11. nec uxorem. ^g Ivo lib. 6. tit. I. c. 3. Panorm. & par. 8. c. 47. decret.

⁷ *Inscriptio capitis tertii, Nostrates. 30. q. 5. in libro Romano hæc est. Item Nicolaus ad consulta Bulgarorum c. 3. In margine est. Ivo part. 8. c. 6. Pann. l. 6. c. 9.*

⁸ *Capitis 22. Quicquid. 32. q. 5. in eodem libro inscriptio est. Nicolaus Papa ad consulta Bulgarorum c. 96. In margine est. Ivo par. 8. c. 228. Et in notis. Quæ est] Hæc usque ad finem addita sunt ex ipsis responsionibus. In margine est, Ephes. 5.*

& liber Cæsaraugust. ^a inscripserunt. scriptum autem illic est, *nullatenus arbutamur*, pro *ullo modo arbitror*. ⁹ Redeo nunc ad *caput v.* cuius initium, *Lotarius Rex*: id caput hanc inscriptionem habet apud Gratianum: ^b *Nicolaus Radualdo Portuensi, & Joanni Sicoliensi Episcopis. Phicolensi pro Sicoliensi* est apud Ivonem: ^c *Ficulensi*, in veteri Gratiani libro. Quid tu auxilii adfers? B. Pro Joanni scribi posse *Hagano- ni*, ex Reginonis Chronicis, Sic enim illic est, *Anno Dominica Incarnat. DCCCLXV. missi sunt Hagano, & Rodoaldus Apostolicae sedis legati in Galliam &c.* Quod vero dicitur, *Lotarius Rex in commonitorio profitetur*, mendosum esse putatur. namque illud *commonitorium* non Regis fuit, sed Pontificis ad Regem. Itaque selecti viri putant, ex inscriptione decidisse eam vocem, & post vocem. *Episcopis*, scribendum, *in commonitorio*. & mox. *Lotarius Rex profitetur*. A. Ecclesiae nomen mendosum videtur, & ce-

L 1 4

tera

^a *Cas. lib. 10. cap. 26.* ^b *31. q. 2. c. ult.* ^c *Ivo par. 8. c. 334. decret.*

⁹ *Hæc etiam est in eodem libro inscriptio cap. 11. Nec uxorem. 33. quest. 4. Item Nicolaus Papa ad consulta Bulgarorum c. 48. Et in margine est. Sent. ibidem (hoc est, Sent. 4. dist. 32.) Ivo p. 8. cap. 47. Pann. l. 6. c. 3.*

tera incerta sunt. ¹⁰ *Caput VII.* cuius initium,
Hi, qui matrimonium, ^a ita inscripsit Gratianus,
Nicolaus ad Carolum Maguntien. Episcopum. Mo-
gun, pro *Maguntien.* est apud Burchardum. ^b
Magontensem, apud Ivonem in Panormia: *Ma-*
guntien.

^a 32. q. 7. c. 25. *hi, qui.* ^b *Burc. lib. 9. c. 28.*

¹⁰ *Extremi capituli 31. q. 2. in eodem libro in-*
scriptio est hæc. Item Nicolaus Radoaldo Por-
 tuensi, & Joanni Ficolensi Episcopis. Lotharius
 Rex (in commonitorio) profitetur &c. *In mar-*
gine est. Ivo p. 8. c. 334. *Et in notis.* In commo-
 nitorio] Hæc verba videntur accipienda quasi
 pro titulo, & sejuncta à ceteris: ut indicetur
 caput hoc sumptum esse ex commonitorio, quod
 Nicolaus legatis suis Rodoaldo Portuensi, &
 Joanni Ficolensi Episcopis dederit. Nam totius
 capituli verba sunt ipsius Nicolai legatos mo-
 nentis, quomodo se in ea causa gerere debeant.
 Datum vero ab eo fuisse commonitorium his
 ipsis legatis Nicolaus in epistola ad Episcopos
 in Convicinum congregatos in appendice bi-
 bliothecæ SS. patrum testatur his verbis. Porro
 quid de Lotharii &c. Cum nec etiam] Hæc ver-
 ba non sunt hoc loco apud Ivonem: sed paulo
 superius post illa verba admisisse se dicit, multa
 interjiciuntur, in quibus & hæc continentur, licet
 alio ordine. Sed ob glossam non est mutatum.

guntien. in excerptionibus. ^a *Magnonensem* est in libro Tarraconensi. ^b At in Cæsaraugustano, ^c & apud Anselm. ^d *Nicolai* tantum nomen. apud Cochlæum est, *Carolo Maguntinensi Archiepiscopo*. Fons est, *Interpres Julii Pauli libro secundo sententiarum titulo XIX*. Est autem scribendum, *Si qui*, non *Hi qui*. ⁱⁱ *Caput VIII*. cujus initium, *Inter hæc*, hanc habet apud Gratian. ^e inscriptionem, *Nicolaus Alvino Archiepiscopo*. eadem est apud Ivonem ^f in utraque collectione. sed alia quoque in excerptionibus &

L1 5 est.

^a Ivo lib. 6. tit. 6. c. 8. Panor. & par. 8. c. 166. decret. ^b Tarr. lib. 1. c. 233. ^c Cas. lib. 10. c. 75. ^d Ansel. lib. 10. c. 25. ^e 33. q. 2. c. 6. inter hæc. ^f Ivo lib. 7. tit. 2. cap. 1. Panor. & par. 8. cap. 333. decret. & Idem d. par. 8. c. 124.

ⁱⁱ *Ante cap. 25. Hi qui. 32. q. 7. in eodem libro hæc verba sunt. Item Nicolaus ad Carolum Moguntinensem Episcopum. In marg. est. L. 2. sent. Pauli tit. 19. in interpretatione legis 4. in Cod. Theod. Sent. 4. dist. 34. Ansel. l. 10. c. 27. Burc. l. 9. c. 28. Poly. l. 6. tit. 4. Ivo par. 8. c. 166. Pann. l. 6. c. 93. Inscriptio cap. 26. Neque furiosus. e. q. est. Item Fabianus Papa. In margine est. Paulus. ibidem. Sent. ibid. Polyc. ibidem (scribe, ibidem) Anselm. l. 10. c. 28. Burc. l. 9. c. 30. Ivo par. 8. c. 168. Pann. l. 6. c. 92.*

est. *Nicolaus Carolo Archiepiscopo, & ejus suffraganeis.* De his inscriptionibus dictum est: & quædam capita in *Vormaciensi concilio* inventa sunt. B. Ita est, ut dicis. Hujus tamen capituli sententia illic non est. A. Est igitur in incertis numerandum. B. Ita plane existimo.¹² A. De duobus reliquis titulis alio die agemus.

De eadem Re.

DIALOGUS DECIMUSNONUS.

A Ut suave est navigantibus, post varias multorum dierum agitationes, è longinquo portum videre, aut patriæ suæ mœnia, atque turres adgnoscerè: sic mihi videor non in jocunde portum videre post nostræ peregrinationis cursum, atque sermonum, quibus de Nicolai incertis capitibus egimus; cum hodie undecim capitibus discussis, quæ reliqua sunt, finem facere licebit. Namque titulus XIX. de
impe-

---

¹² In eodem libro inscriptio cap. 6. Inter hæc. 33. q. 2. hæc est. Hinc idem Nicolaus scribit Albino Archiepiscopo. In margine hæc sunt. Sent. ibidem (hoc est, sent. 4. dist. 38.) Polyc. l. 6. tit. 10. Ivo p. 8. c. 124. & 333. Pann. l. 7. cap. 14. (Vide dial. 17. add. 3. hujus libri.)